Statsforvalteren i Agder

Vår dato: 27.05.2022
Vår ref.: 2022/5049
Deres dato:
Deres ref.:

NORSK ORNITOLOGISK FORENING AVD. AUST-AGDER

Postboks 249
4802 ARENDAL

Saksbehandler, innvalgstelefon
Geir-André Homme, 37 01 75 38

Dispensasjon fra ferdselsforbudet i sjøfuglreservater i Agder i forbindelse med sjøfugltellinger 2022-2025

Birdlife Aust-Agder (tidligere NOF Aust-Agder) ved Jan Helge Kjøstveit søker om dispensasjon fra ilandstigningsforbudet i sjøfuglreservatene i tidligere Aust-Agder. Søknaden gjelder for telling av sjøfugl i perioden 2022-2025 (to tellinger).

Bakgrunn

Sjøfuglovervåking i Agder har pågått siden tidlig på 1980-tallet, og er en viktig kilde til oppdatert kunnskap om sjøfuglenes situasjon og status i Agder. Sjøfugltellingene gjennomføres etter anbefalt metodikk og rapporteres inn i nasjonale databaser og sammenstilles i rapporter som Statsforvalteren mottar. Resultatene fra disse tellingene er viktige dataserier som brukes i arealforvaltningen på Agder. Tellingene som uføres pågår både innenfor og utenfor vernede områder. Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for sjøfuglreservatene det søkes om. I tillegg vil det gjennomføres tellinger i sjøfuglsonene i Raet nasjonalpark. Nasjonalparken forvaltes av et eget verneområdestyre, som mottar egen søknad om dispensasjon.

Søknad

Birdlife Aust-Agder søker om nødvendige dispensasjoner for å kunne gjennomføre sjøfuglovervåking i hele tidligere Aust-Agder. Det innebærer fritak fra ferdselsforbudet i følgende verneområder hvor Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet: Mannskjæret og Stangholmen i Risør kommune, Ruholmen, Stakketoskjæret, Storskjæret, Lille Halsholmen og Lille Lestholmen – Tvedestrand kommune, Seilskjærene, Buøyskjæra og Rørvikholmene – Arendal kommune, Rivingen, Store Måkholmen, Breivigskjæret, Sundholmen, Malmen, Kongsholmen og Lille Danmark – Grimstad kommune samt Østre Ertholmen, Risøya, Skogerøy-Lyngholmen, Lyngholmen, Helløyholmen og Hellesund-Grønningen – Lillesand kommune.

Tellingene gjennomføres fra ultimo mai til medio juni og følger anbefalt metodikk fra NiNA, jf. NINA-rapport 716. Dette innebærer telling av okkuperte reir, som krever ilandstigning, og medfører en midlertidig forstyrrelse på den enkelte lokalitet. Tellingene blir gjennomført av personell som har fått opplæring i tellemetodikk samt hvordan man skal oppføre seg for å minimere forstyrrelsen på

lokalitet. Tellekorpset vil kunne variere fra år til år. Dersom det er ønskelig kan det leveres liste over deltakere i etterkant av årets telling. Alle resultater fra tellingen leveres til Statsforvalteren via egne tilpassede digitale verktøy.

Juridisk grunnlag
Formålet med fredningen av sjøfuglreservatene er å bevare livsmiljøet for plante- og dyrelivet i området, særlig ut fra hensynet til sjøfuglene og deres hekkeplasser, jf. kap. V og III (Østre Ertholmen). I perioden fra og med 15. april til og med 15. juli (31.juli for Østre Ertholmen) er ilandstigning og all ferdsel i reservatene forbudt, jf. kap. IX og IV 1.9 (Østre Ertholmen).

Forvaltningsmyndigheten kan med hjemmel i naturmangfoldloven (nml.) § 48 gjøre unntak fra vernebestemmelsene dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig.

Ifølge nml. § 7 skal prinsippene i nml. §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Statsforvalterens vurdering og begrunnelse
Beslutningen bygger på informasjon hentet fra forvaltningsplan for sjøfuglreservatene i Vest-Agder og erfaring fra tidligere tellinger, jf. rapport nr. 1 Sjøfugleovervåking i Aust-Agder – Resultater fra perioden 2017-2019. Forvaltningsplanen fremholder viktigheten av tellingene som pågår i Agder. Vi har også kunnskapsbasert erfaring fra overvåking gjennomført med aktuell metodikk lokalt og nasjonalt i en årrekke. NINAs litteraturstudie fra 2014 (rapport 1033) sammenfatter effekter av forstyrrelse og er relevant. Kunnskapsgrunnlaget anses som tilstrekkelig hva gjelder kunnskap om arter og naturtyper, samt hvilken effekt tiltaket vil ha på disse. Føre-var-prinsippet, jf. nml. § 9 tillegges liten vekt.

Vi har god kunnskap om sjøfuglenes bestandssituasjon i gamle Aust-Agder på grunn av sjøfugleovervåkingen/tellingene som foregår hvert 3. år. Overvåkningsserien går tilbake til 1980-tallet og er svært verdifull. Den bidrar til å gi et godt grunnlag for kunnskapsbasert forvaltning av verneområdene. Det er viktig at tidsrekken i overvåkningen fortsetter, slik at endringer i sjøfuglbestandene kan fanges opp. Overvåkningen bidrar til å bevare og fremme verneverdiene i sjøfuglreservatene.

Et moment som trekkes fram i litteraturstudien til NINA er at forstyrrelsen fra forskningsaktivitet er annerledes enn forstyrrelsen fra friluftsliv på grunn av kjennskapen og egennytten forskerne har av ikke å forstyrre unødvendig. Forbudet mot ilandstigning er innført for å beskytte sjøfuglpopulasjonene i den mest sårbare perioden. Det registreres svært få overtredelser. Ferdsel på land i forbindelse med tellingene vil øke den samlede belastningen noe, jf. § 10 i nml., men sett opp mot nytteverdien av tellingene mener vi at den kortvarige forstyrrelsen kan tillates.

Ut ifra prinsippet om bruk av miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, jf. § 12 i nml., synes overvåkingen å være i tråd med kjent og akseptert metodikk for sjøfugleovervåking.

Verneforskriften for de gamle sjøfuglreservatene innehar en egen bestemmelse § XI for skjøtsel som er nødvendig for å oppfylle formålet med fredningen. Denne bestemmelsen er nå erstattet av nml. § 47 (skjøtsel av verneområder). Selv om tellingene ikke direkte faller inn under begrepet skjøtsel, vil innsamling av kunnskap om verneverdiene (sjøfugl) være et vesentlig bidrag til den fremtidige forvaltningen av reservatene og fremme verneformålet.

Samlet vurder Statsforvalteren at tellingene er en forbigående og kortvarig forstyrrelse som ikke truer verneverdiene nevneverdig, dersom de gjennomføres raskt og effektivt i tråd med nevnte metodikk. Sammenholdt med verneformålet er nytteverdien av tellingene stor for fremtidig (areal-) forvaltning av kystområdet og verneområdene. Med denne bakgrunn gir Statsforvalteren dispensasjon på vilkår.

Vedtak:

Statsforvalteren i Agder gir Birdlife Agder, med hjemmel i naturmangfoldloven § 48, dispensasjon fra ferdselsforbudet, kap IX og IV pkt. 1.9 (Østre Ertholmen) i følgende naturreservat: Mannskjæret og Stangholmen i Risør kommune, Ruholmen, Stakketoskjæret, Storskjæret, Lille Halsholmen og Lille Lestholmen – Tvedestrand kommune, Seilskjærene, Buøyskjæra og Rørvikholmene – Arendal kommune, Rivingen, Store Måkholmen, Breivigskjæret, Sundholmen, Malmen, Kongsholmen og Lille Danmark – Grimstad kommune samt Østre Ertholmen, Risøya, Skogerøy-Lyngholmen, Lyngholmen, Helløyholmen og Hellesund-Grønningen – Lillesand kommune. Dispensasjonen gjelder for tellesesongen 2022 og 2025.

Dispensasjonen gis med følgende vilkår:
Tellingen skal skje skånsomt og effektivt med mål om å minimere forstyrrelser på fuglelivet i tråd med metodikk beskrevet i NINA-rapport 716.

Tellingene skal utføres av «sjøfuglkyndige» personer med god kjennskap til tellemetodikk, og dispensasjonspapirer skal kunne fremvises ved kontroll i felt.

Alle resultater fra tellingene skal rapporteres til Statsforvalteren i Agder via Survey 123

Klagerett
Dette vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet, jf. forvaltningsloven § 28. Klagefristen er tre uker etter at brevet er mottatt, jf. § 29 samme lov. En eventuell klage sendes til Fylkesmannen i VestAgder. Klagen skal vise til vedtaket det klages over, og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes

Med hilsen

Marie Bjelland (e.f.)
rådgiver

Geir-André Homme
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:
1 NINArapport_2011_716_Sjøfuglmanual

Kopi til:
jan Helge Kjostvedt